

Johtajan sijaisena,
Toimialajohtaja Jari Saarela

Eduskunta /
Lakivaliokunta

Viite: Pyyntö kirjallisesta asiantuntijalausunnosta 17.4.2020 liittyen
VNS 1/2020 vp. Valtioneuvoston selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024.

OIKEUSREKISTERIKESKUKSEN MÄÄRÄRAHATILANNE

Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) taloustilanne on suunnittelukaudella olennaisesti heikentymässä johtuen tarpeesta käyttää siirtyvää määrärahaa kattamaan eORK - tietojärjestelmähankkeen kustannuksia. Nykyinen määrärahataso (sisältäen vuotuisen budjettirahoituksen sekä siirtyvän määrärahan) mahdollistaa vain viraston toiminnan nykyisen tason ylläpidon. Kansalais- ja viranomaispalveluiden toiminnan kehittämistä tai tehostamista tietojärjestelmien avulla määrärahataso ei valitettavasti mahdollista. Viraston toimintakyvyn turvaaminen minimissään edellyttää, että ORK saa aina jatkossa ulkopuolelta tulleiden lainsäädäntö- sekä sidosryhmien tietojärjestelmämuutosten toteuttamiseksi tarvitsemansa välttämättömän erillisrahoituksen ja *täysimääräisenä*.

Taustaa Oikeusrekisterikeskus on noin 180 hengen virasto, joka toimii kirjanpitoyksikkönä oikeusministeriön alaisuudessa. Virasto jakautuu toiminnallisesti hallinnonalaan palvelemaan IT-palvelukeskukseen ja kansalais- ja viranomaispalvelut -toimialaan, joka mm. täytäntöönpanee sakot ja saamiset sekä toimii yhtenä hallinnonalan keskeisten rekisterien rekisteripitäjänä. Virasto toimii myös hallinnonalan IT-hankintayksikkönä.

Viraston taloudellinen tilanne on parina viime vuonna ollut hyvä ja siirtyvää määrärahaa on saatu kerrytettyä edellytetyille 8% -tasolle ja ylikin. Oikeusrekisterikeskus on aiemmin saanut myös esittämänsä vuotuisen tasokorotuksen, yhteensä 400.000 euroa, kansalais- ja viranomaispalvelun tietojärjestelmien ylläpitoon (ns. jatkuvan palvelun rahoitukseen), mutta sittemmin kyseistä rahoitusta on leikattu 160.000 eurolla, minkä vuoksi välttämätön vuotuinen tasokorotus on jäänyt vajaaksi. Tämä näkyy laskevana siirtyvän määrärahan osuutena ja heikkenevänä virastotaloutena.

ORK:n tuottavuushankkeessa (eORK) ajantasaistettiin viraston valtakunnallisia tietojärjestelmiä ja tehostettiin toimintaa. Hanke päättyi virallisesti vuodenvaihteessa, jolloin päättyi myös hankerahoitus. Hankkeen lopputöitä sähköisen asioinnin osalta tehdään kuitenkin edelleen ja kustannukset joudutaan kattamaan vuotuisista ylläpito- ja pienkehitysrahoista. Hankkeen alkuperäisissä toiminta- ja rahoitussuunnitelmissa ei oltu

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Sähköpostiosoite ja kotisivu
PL 157 13101 Hämeenlinna	Wetterhoffinkatu 2 13100 Hämeenlinna	029 5665 631	oikeusrekisterikeskus@om.fi www.oikeusrekisterikeskus.fi

Johtajan sijaisena,
Toimialajohtaja Jari Saarela

osattu ottaa huomioon Rajsa-täytäntöönpanojärjestelmän toimittajasopimusten kilpailutustarvetta, mikä puolestaan aiheutti kehitys- ja tuotantoympäristöjen uusimistarpeen, jotta palvelu voitiin ja voidaan jatkossa kilpailuttaa hankintalain edellyttämällä tavalla. Tästä ja uudesta lisääntyneestä usean IT-toimittajan integraation toimittajahallinnasta syntyi runsaasti ennakoimattomia kustannuksia, jotka on jouduttu kattamaan viraston omalla siirtyvällä määrärahalla. Lisäksi rahoituksen riittämättömyys on aiheuttanut toiminnallisuksien karsimista eORK-hankkeen toteutuksesta.

ORK:lle osoitetut lausuntopyynnöt liittyen lainsäädäntömuutosasioihin ja niiden vaikutuksiin viraston tuottamiin kansalais- ja viranomaispalveluihin ja näiden tietojärjestelmiin ovat merkittävästi lisääntyneet. Muutosten kustannusvaikutukset rahoitustarpeisiin pyritään saamaan näkyville mm. hallituksen esitysten taloudellisissa vaikutuksissa. Viime aikoina on kuitenkin ollut havaittavissa, että esitykset eivät aina johda vastaavaan täysimääräiseen määrärahaan myönnetyssä budjetissa (esim. Uuden Tieliikennelain mukaisen liikennevirhemaksun täytäntöönpanon toteuttamiseen virastolle myönnettiin vain puolet anotusta määrärahasta; saamatta jäi 125.000 euroa). Taloudellisten vaikutusten täysimääräinen huomioiminen on virastolle erityisen tärkeää taloudellisen liikkumavaran ollessa varsin pieni.

Oikeusrekisterikeskus panee täytäntöön noin 90% varallisuusrangaistuksista. Virasto toivoo, että se jatkossa huomioitaisiin yhtenä toimijana osana rikosprosessiketjua ja myös sen toimintaa ja toimintaedellytyksiä vahvistettaisiin samalla lailla kuin muita oikeushallinnon sektoreita lähtien oikeusavusta ja päätyen vapausrangaistusten täytäntöönpanoon liittyen rikosasioiden käsittelyyn (HO 2019). ORK ei saanut rahoitusta em. ohjelmaan liittyen. Sen sijaan viraston toiminta osana harmaan talouden torjuntaa (HO 2019) on hyvin huomioitu ensi vuoden talousarvioesityksessä (Harmaan talouden torjunta 150.000 euroa).

Kirjanpitoyksikön kestävyystarkastelua varten nykyisen kehysrahoituksen ja toimintasuunnitelmien pohjalta muodostettu ennuste näyttää viraston siirtyvän määrärahan loppuvan kokonaan. Virastolla ei tällöin ole taloudellista liikkumavaraa lainkaan, mikä estää suunnitelmallisen kehittämisen.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Sähköpostiosoite ja kotisivu
PL 157 13101 Hämeenlinna	Wetterhoffinkatu 2 13100 Hämeenlinna	029 5665 631	oikeusrekisterikeskus@om.fi www.oikeusrekisterikeskus.fi